

2021.07.22

Užbaigti didžiausi archeologiniai tyrinėjimai GIPL dujotiekio trasoje atveria naują Lietuvos istorijos tyrimų etapą

Lietuvoje įgyvendinus beveik 90 proc. dujotiekių jungties su Lenkija statybų, užbaigti pusantrų metų trukę archeologiniai tyrinėjimai. Istorinių radinių paieška buvo vykdoma visoje 165 km ilgio GIPL jungties trasoje Lietuvos teritorijoje. Lietuvos archeologų bendruomenei tai – didžiausias pastarojo meto projektas.

Dujotiekio trasoje dirbusiems archeologams vadovavęs Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Archeologijos katedros vedėjas prof. Albinas Kuncevičius sako, kad darbus užbaigus realioje aplinkoje, greta įrengiamo dujotiekio, tyrinėjimai keliai į kitą erdvę – rengiamos tyrinėjimų ataskaitos, ruošama medžiaga knygai, bus sprendžiama dėl rastų istorinių objektų įtraukimo į archeologinių paminklų sąrašą.

„Atlikę archeologinius tyrinėjimus statomo dujotiekio teritorijoje, turime pjūvį nuo senosios Lietuvos istorinės sostinės Kernavės iki Rudaminos piliakalnio, esančio Lietuvos ir Lenkijos pasienyje. Itin pasiteisino pirmą kartą Lietuvoje panaudota europinė praktika, kai archeologai kartu su dujotiekio rangovais dalyvavo nuimant viršutinį augalinį sluoksnį ir taip atrado arimuose ar po tankiai sužėlusia žole pasislėpusius vertingus istorinius objektus“, – sakė prof. A. Kuncevičius.

Svarbiausi archeologiniai radiniai – tarp Kruonio ir Elektrėnų atrastos akmens amžiaus gyvenvietės ir viduramžius siekiančios kapavietės. Alytaus rajone, aplink Krokialaukio seniūniją rasti keturi archeologiniai objektai – akmens amžiaus gyvenvietės ir Lazdijų rajone, šalia Aštriosios Kirsnos ir Rudaminos, buvusioje jotvingių žemių ir mažosios Lietuvos sankirtoje atrastos romėniškojo laikotarpio (I - VIII amžiaus) gyvenvietės ir sunykę XVI - XVIII amžiaus kaimai. Pastarosiose vietovėse, tikėtina, atrastos ir niekada iki šiol netyrinėtos geležies rūdos, išgaunamos iš balų, gamybos vietos.

„Dujotiekio statyba ir archeologiniai tyrinėjimai kuria papildomą vertę – ne tik įrengiame galingą energijos arteriją, sujungiančią mus su Vakarų Europa, bet ir padėjome istoriškai ištyrinėti nemažą Lietuvos teritorijos dalį. Gauta nauja informacija apie iki šiol nežinotas akmens amžiaus žmonių gyvenvietes, jų kasdienę buitį ir ūkinę veiklą sukuria solidų pagrindą tolesniems archeologiniams tyrimams, prisidedantiems prie Lietuvos istorijos paveldo pažinimo“, – sako „Amber Grid“ vadovas Nemunas Biknius.

Dujų jungties statybų metu išsamūs archeologiniai tyrinėjimai vyko beveik 9 tūkstančių kvadratiųjų metrų plote, o archeologiniai žvalgymai atlikti visos dujotiekio trasos plote, apimančiame arti 200 hektarų žemės.

GIPL dujotiekio trasoje darbus vykdė jungtinės archeologų pajėgos iš Lietuvos istorijos instituto, Klaipėdos universiteto, Vilniaus universiteto, įmonių „Kultūros paveldo išsaugojimo pajėgos“ ir „Kultūros vertybių paieška“.

Dirbdamos GIPL dujotiekio trasoje, archeologų komandos patikrino dujotiekio trasos reljefą, perėjo plotą su metalo ieškikliu, dronais nufotografavo pasirinktas vietas, dalyvavo atidengiant viršutinį žemės sluoksnį ir išsamiai tyrinėjo pasirinktas vietas dujotiekio apsaugos zonoje.

Daugiau apie archeologinius tyrinėjimus tiesiant dujotiekį galima pamatyti [čia](#).

Per pusantrų metų nuo GIPL dujotiekio statybų pradžios suvirintos beveik visos 165 km ilgio dujotiekio dalys, 102 km dujotiekio užpildyti dujomis, šiuo metu atliekami likusios dujotiekio dalies hidrauliniai bandymai. Visa dujotiekio trasa buvo ištirta dėl sprogmenų, praėjusią vasarą atlikti sudėtingi kryptinio horizontalaus gręžimo darbai tiesiant dujotiekį po didžiausiomis Lietuvos upėmis – Nerimi ties Kernave ir Nemunu ties Alytumi. Šią vasarą jungties įrengimo darbai sukonzentruoti Lazdijų rajone, Šeštokų pakraštyje kylančioje Santakos dujų apskaitos ir slėgio reguliavimo stotyje.

GIPL dujotiekis sujungs Lietuvos, Baltijos šalių ir Suomijos dujų rinkas su Europos Sąjunga. Dujotiekis leis gauti dujas iš įvairių šaltinių, efektyviau panaudoti Lietuvos dujų perdavimo sistemą bei Klaipėdos SGD terminalą, o ateityje ir užtikrinti biometano bei vandenilio srautus regione. GIPL jungtimi Baltijos šalių kryptimi bus galima transportuoti iki 27 TWh dujų per metus, Lenkijos kryptimi – iki 21 TWh per metus.

JUNGTIMI SU EUROPA
ĮTVIRTINAME LAISVĖ

GAS interconnection POLAND-LITHUANIA

Amber Grid   Co-financed by the Connecting Europe Facility of the European Union